

Tolnai Ottó

A TENGERI KAGYLÓ

(Regényrészlet)

„Valamikor, készülő-félben,
Egy rózsaszín kagylóban éltem...”
Sárközi György

„A fehér terítő hajlatában világos színű kávésfindzsa, mélysötétkék peremcsikkal. Aztán egy friss, érett citrom, egy simára csiszolt, fölül rojtos száj, kelyhes virágváza, és egészen balra egy nagy barokk triton-kagyló, furcsa-különc formájával, sima, piros torkával felénk pillant. Ennek a tárgynak bensőséges, világosba átjátszó kárminvöröse a háttérfalból zivataros kéket buggyant, s ezt a színt mellette álló aranszegélyű kandallótükör – térségesebben és elmélyültebben – megismétli. Itt a tükörképen ez a kármin újabb ellenállásba ütközik: egy virágváza tejszerű rózsaszínjét látjuk, mely – a fekete falióra tetején – rögtön két szólamban (valóságosan, s kissé szelídebb tükörképével) jelzi ellenvéleményét...”

Rilke (feleségének írt levelében Cézanne *A fekete óra* című festményéről)

Báthory Csaba fordítása

Fenn üldögéltünk az óriás, T. Orbán, noha ő sosem is mászott fel, matuzsálemnek nevezte, a fák között is vannak ugyanis matuzsálemek, mondta, fenn az Erzsébet-liget mértani közepén álló fekete-kőrös lombjában. Alant sokáig egy lazán ácsolt emelvény fogta körül a fa kövér törzsét, amelyen óvodás koromban magam is szerepeltem volt: pillangónak öltözött, drótra feszített kreppszárnyakkal csapkodó lánykákat üldöztünk körbe-körbe táncolva – ám az én lepkefogó hálóm, amit édesapám improvizált egy söprűnyél végére, beleakadt a lepkém hajába, mind kínosabb lett a dolog, végül már az óvó néni és a kislány szülei is felmásztak az emelvényre, hogy kiszabadítsák fejét a szűrös drótkoronából, amit csak úgy tudtak elvégezni, legalábbis botrány nélkül, hogy ők is táncolni, forogni kezdtek velünk (ezért aztán sosem is álmodoztam arról, hogy majd parafa si-

sakkal fejemen pillangók után szaladgálok Afrikában); alig múlt el egy évtized, és T. Orbánt ott láttam az emelvényen, amint Ady Endre barátja, Manojlović Tošo bácsi társaságában nevezetes versét mondja révülten vacogva a virágzó Tiszáról, a virágzó szikról, ugyanis nála, talán azért lett ismertté még Budapesten is, minden virágzott, még a szar is (amiről én arra következtettem, akkor persze, már egy évtized múltával, tehát már majdhogynem későn, hogy nem muszáj éppen minden fára fölmászni). A bodobácsokat tanulmányoztuk, a bíborkonvoj vonulását lestük, követtük, mert ott, fenn a feketekőrisen már egyetlen végtelen konvojba fogódzott össze mind a kis bíbor bogár, vörös csíkot, szikrázó gyújtózsínórt húzva a szökőkút peremétől, illetve hát fa gyökerétől a hegyéig, már csak azt vártuk, a nagy explózió mikor emel, dob fel észrevétlenül bennünket a Nap égő, fortyogó aranyába. Jámbor Józsika, aki noha a hőscincérel foglalkozott elsősorban, mint valahol már említettem, még azt is tudta, milyen páráskor az illata, mármint a hőscincének, persze sejtettem én is, hogy a kesernyésnek valami speciális, édeskesébb, a büdöskére húzó árnyalata van, ám nekem nem volt időm a tanulmányozására, teljesen eltöltött a Vigadót befutó lonc, a rózsagrupp vagy a Ligetsorról felénk lengő estike illata, eltöltött, ha éppen nem taglózott le, nem éreztem úgy, hogy gyenge organizmusom, fizikumom képtelen elviselni, épp ebbe, nem a vödrök, zsákok cipelésébe fog beleszakadni, hanem éppen ebbe a valamibe, tehát én valójában féltem a pározó hőscincér illatától, féltem, mint egy újabb gödörtől, amelyből ha belezuhanok, nem fogok bírni kikecmeregni, persze nem tudtam pontosan megmondani, miről is lehet szó, miféle gödörről, törékenységem, gyengefájúságom, selyemgyomrom számlájára írtam, egyik gödörből kecmeregtem úgyis a másikba, Jámbor Józsika mindent tudott a veróköltő bodobácsról (*Pyrrhocoris apterus*) is, egy zseblámpa nagyítólelencséjével tanulmányozta a pajzs bíborpáncéljára festett ében maszkot, felfedezte ugyanis, hogy a bodobács pajzsán pontosan olyan négerpofa, négermaszk látható, mint az egyik Tanganyika-bélyegen. (Később, már ismert műtörténéz korában is vissza-visszatért gyerekkori felfedezéséhez, érdekes, a hőscincérekhez viszont soha, a hősök még a cincérek között sem érdekelték többé, nemhogy a cincárok között, mondotta nemrég Puhalek, noha őt akkor már csak egy dolog foglalkoztatta igazán: a bogumil kövek, amelyekről akkor, gyermekkorunkban még egyáltalán nem hallottunk volt, s később sem sokat, magam is csak akkor

kezdek majd behatóbban foglalkozni velük, amikor Józsikát Szarajevóban lelövik.) Talán azért is merültünk el annyira a bodobácsok titokzatos tolatása céljának, végállomásának, remizének kutatásában, mert így valamiféleképpen, gondolatban legalább Józsikával lehetünk élete legnehezebb pillanatában. Máskor is volt már, hogy fél napokat egy-egy fa (az Agbaba-villa előtt lévő tölgy, a töltés Haterem felé lejtő oldalán lévő nyár, a Vigadó teraszába nőtt platán, avagy a Csodafürdő, illetve a Kístemplom előtti vadgesztenye) lombjában töltöttük, de az, hogy még az alkony is ott, a lombban érjen bennünket, s hogy még hugyozni, szarni se szálljunk alá, most történt meg velünk először. Igen, már kezdtek egybeolvadni, akárha kátránnyal locsolták volna a sétányokat, a Csodafürdő fehér falait, a lenti árnyak, s még semmi jel, semmi információ nem jutott fel hozzánk. Köcsög már el is foglalta az egyik vastag ág éjszakai alvásra is alkalmas hajlatát, mások is azon tűnődtek, elkezdték-e már keresni ott-hon őket, nem azért, mert különösebben hiányoztak volna, hanem mert nem végezték el a rájuk szabott munkát, nem hordtak vizet a kútról, nem tették meg az ágyban fekvő hozzátartozókat, nem gánzták ki a hízók alól, nem látták őket a vecsernyén térdepelni.

Figyelj csak, bökött meg Köcsög, a pagoda mögé, a Liget bejárata felé mutatva. Józsika, Istenem, valóban Jámbor Józsika loholt a Ligetsor felől. Még a sűrűsödő sötét közegben sem lehetett elvéteni jellegzetesen finom alakját, lebegő mozgását. Mi történt?!, kérdezte felkapva fejét Piusz. Ki üldözi?!, kapott a zsebéhez Firó, hogy ha kell, azonnal előrántsa fegyverét, a suszterpogácsát. Ha üldözik, miért nem ugrott át a focipálya kerítésén, mondta Lungovics Szatyor, s miért nem ugrott ki a sarok másik felén azon nyomban, illetve ismét vissza, hogy végül itt az öltözőnél másszon ki?! Mit óbégat?!, hegyezte fülét Puhalek. Valóban már jól hallatszott Jámbor Józsika kiáltozása. Gyerekek! Gyerekek! Pillanatok alatt feltornázta magát hozzánk, a kőrésre. Gyerekek!, kiáltozott lihegve. Mi a lópikulát óbégatsz?! Azt akarod, hogy a parkőr alánk másszon?! Nusika beleegyezett, mondta izzó, verejtékező arccal Józsika, akit addig még sosem láttam ennyire izgatottnak. Mibe?, kérdezte Köcsög, hogy időt nyerjen. Mibe egyezett bele?! Csak most látszott, hiába kubikoltuk a pagodába a tömör zöld agyagot, hiába fényesítettük ki a fagyaltospultot, hiába állítottuk be a Vigadó tornyából alászállított óriástükröt a háttérbe, igazán mégsem voltunk felkészülve a dologra. Igen, magára a dologra mint olyanra, ahogyan Firó egyszer már említette is.

Magára. Mint olyanra.

Mibe egyezett bele?, kérdezte Lötyöge is. Hát, hogy modellt álljon. Vagy talán nem az volt a feladatom, nem azért küldtetek?! Ne szarj, Józsika, mondta Köcsög. Nem azt kérdeztük. Hát akkor mit a fenét kérdeztetek?, ámult el Józsika különös viselkedésünket, zavarunkat látva. Azt, hogy pucéran-e?, te marha. Pucéran persze, mondta immár kissé felszabadulva, sőt immár fontoskodva is talán, Józsika. *Pucéran*. Ezt már akárha a lomb susogta volna. *Pucéran*. Egyenkint huppantunk alá az emelvényre. Ám egyikünk sem kezdett táncolni örömeiben, egyikünk sem kérte fel keringőzni Józsikát, hogy szorosan magához ölelve forogjon vele végtelen a nyikorgó emelvényen, városkánk egyik legszebb emelvényén, mintha máris Nusikával táncolna, a póre Nusikával ott, ahol majd, mint jeleztem már, egy évtized se múlik, s Tošo bácsi, Ady barátja mesél, szokatlanul nagy, rezgő kezével, amelyen a bőr úgy lógott, mint egy elnyútt kesztyű, még mindig mohón kúpászkodva a múltban, Léda kalapjáról, orráról, nagy, fehér húsáról, amit csak még fokozott a költő sárgáskreol ténje, bakacsin haja, Anna szókeségéről, amit szinte lángra lobbantott a szegedi költő sötét elveszettsége, ősi sutasága, utána pedig T. Orbán szavalja rezge kis, semmis kompozícióit, amelyekben, hiába silabizálták őket aztán a helyi dilettánsok külön, titkos összejöveleken, sehogyan sem tudták felfogni, mi is a pláne, azt meg még annyira sem tudták felfogni, hogyan lehetséges, hogy maholnap már éppen ő, mármint T. Orbán fogja megmondani, mi is az egyáltalán, hogy pláne... A Csodakúthoz somfordáltunk. Piusz tetőtől talpig lemosakodott. Köcsög végtelen gurgulyázott, talán hogy holnap új, kristálytisza hangon szólalhasson majd, hiszen akármilyen fontos feladatok hárultak is még néhányunkra, a hangot mégiscsak neki kell majd megadnia. A többiek nullásra nyírt hajukat nedvesítették át újra és újra, netán reggelre megugrana, Tarzan-frizurává kunkorodna. Mások csak égő, már-már pattogva repedező arcukat hűtötték. Mindannyian éreztük, most valami nagyon komoly dolog veszi kezdetét. Életünk egy új szakasza.

Tehát, mondta Köcsög, kilenckor a pagodában. De semmi lihegés, tolakodás, mindenki a háttérben marad, majdhogynem láthatatlanul. Gyúrjátok, adogatjátok nekem az agyagpogácsákat. Különben kuss. Orbánc, ha akarsz, te azért kérdezhetsz valamit Nusikától. Szerintem, mondta Kecsenovics Firó, gyorsan fel fogja dobálni... Mit, horkant fel Köcsög, mit fog gyorsan feldobálni?! Hát, Nusika ido-

mait, mondta megszeppenve Firó. Mi az, hogy idom?! , kérdezte Lungovics Szatyor, nem megbeszéltük, semmi titkolódzás?! A teste, mondta Piusz, csak hát azt nem szokták dobálni, mert ha dobálják, csak úgy feldobálják, akkor kiesik belőle... Mi esik ki belőle?! , ámult el Löttyöge. A lelke, mondta halkán, nehogy lehurrogjuk, Piusz. Gyűrünk, megnézzük, elég nedves-e az agyag, mondta Köcsög. Már százszor átgyúrtuk, fennállt a veszély, túlfinomítjuk, kicsúszik, kifolyik Tihamér ujjai közül. Benn a pagoda dohos padlóján körülültük az agyaghegyet. Egyikünk csipkedte, másikunk simogatta, harmadikunk éppen csak közelített feléje, de már nem merte megérinteni ve-rej-té-ke-ző tenyerével. Akkor valaki felüvöltött. Puhalek Tódor volt. Kezével törölgette ugyanis a nagy aranyrámba fogott tükröt, amely miközben a Vigadó tornyából alászállítottuk, elpattant, és felhasította Tódor tenyerét. A vér hirtelen, mint vörös függöny, letakarta, elfátyolozta az egész tükröt. Megszeppenve bámultuk a furcsa látványt, hiszen Piusz külön rongyokat hozott, ugyanis az édesanyja a tükörgyárban dolgozott, én meg amikor Piusz már tisztára csiszolta, majd-hog-nem a foncsor okozta homályosságokat is eltüntette, titokban visszalopakodtam, s apám őzbőr zsebkendőjével, amelyet az olasz vadászok hoztak neki, még soká dolgoztam rajta, hosszan, kitartóan, közben akárha közömbösen ide-oda lehelve, ahogyan ő tisztogatta volt távcsövét, amit már az első házkutatás alkalmával elvittek, mondván, katonai, pedig nem volt katonai. Löttyöge és Firó elkapták Tódort, s ha kissé kevésbé spriccel a vére, jól el is agyabugyalják, s Köcsög talán meg is tiltotta volna neki, hogy holnap jelen lehessen, mert különben is gondolta, nem ártana, ha a csapat egy része fentről, a de-nevé-rek szülészetéről lesné az aktust, vagy ahogy Piusz mondta, a csodát, még azt se bánna, ha fejjel lefelé csüngve a gerendákról... Szatyor gondolkodás nélkül kiemelte az egyik fagyaltos tégelyt, amely már holnapra volt feltöltve vízzel, s kis hóján betörve, mert elfelejtette levenni tetejét, rázúdította tartalmát a tükörrre. Elállítottuk a vérezést, letörölgettük a tükröt. De Puhalek Tódor képtelen volt elmozdulni a tükör elől. Láttam, mondani akar valamit, meg akarja mondani, mi is történt, miért nyúlt a tükörhöz, amikor a tükörhöz nyúlni már nem lett volna szabad, hiszen Tihamér beállította a szögét, mert szögbe kellett mozdítani kissé, hogy ne direkt a segge lyukát mutassa... Kinek a segge lyukát?, kérdezte volt Józsika. Hát a modellét, te marha, biztosan nem az enyémet, mondta Löttyöge. Mindenki Tódor felé fordult. Csönd volt, csak kint nyávogott egy macskabagoly, s

a ligetsori kutyák vonyítottak a holdra. Rászart egy légy, mondta Tódor. Senki sem mert felröhögni. Igen, próbálta oldani a feszültséget Orbán, aki később majd megírja Tolbuhin marsall, a harmadik szovjet hadsereg parancsnokának látogatását a magyarkanizsai tükörgyárban (100 000 kis katonatükröt akart rendelni, ám valaki, a mai napig sem tudni, kicsoda, ugyanis a nyilasokból, imrédistákból kommunisták lettek, a régi balosokból meg majd mostanság völkkisek, bekente szarral a gyár bemutatótermében álló, falnyi velencei tükröt), a velencei tükrök titka éppen az, hogy azokra nem szarnak a legyek, elcsúsznak ugyanis rajtuk... Visszakuporodtunk az agyag mellé. Bokszoltuk még egy kicsit. Bal kezével Tódor is bokszolhatta. Majd akkor Köcsög határozottan felállt, és ünnepélyesen leterigette az immár abszolút összedolgozott, selymes agyaghegyet az újravizezett zsákokkal. Szatyor nem mert megszólalni, ugyanis kifelé baktatva arra gondolt éppen, hogy az ő sógoruk, ha a kemence púpját tapasztja, pelyvát, tehénlepényt is tapos a sárba, sőt tehénhúggal is meglocsolja, ha éppen nincs tehénhúgy, kiveszi a farkát, és maga hugyozik a sárra. Ahogy Szatyor a platán mögé húzódva hugyozni kezdett, mert hirtelen gerjedelme támadt, rájött a hugyozás, érezte, markában egyre nő, hogyan kellene leállítani, egyre nő, mit fognak otthon szólni, ha így állít be, érezte, markában egyre nő, dagad a pöcse, amely körül, épp a napokban vette észre, ráadásul pölyhődni kezdett a szőr is, lenn a Tiszán történt az eset, a víz sodrása lehúzta róla a gatyát, miközben próbálta visszahúzni, magára talált pillantani, de odapillantott a már a parton heverésző Tandari is, hogy a következő pillanatban elkiáltsa magát, nézzétek!, s a fent szödröző gyerekek is mind feléje fordultak, nézzétek: fasza nőtt a Szatyornak!

Otthon már mindenki aludt, csak az alsókonyhában égett még a lámpás nagyapa vaságya mellett, égett, hogy lássa feje fölött a gipszfüzetet. Legalábbis nekem, ha belestem hozzá, úgy tűnt, azt nézi düledt, olykor vaknak tűnő disznószemeivel. Igen, nagyapa olyan volt, mint a vakok, süketek és a kukák, jóllehet se vak, se süket, se kuka nem volt egészen, csak már se látni, se hallani, se mondani nem akart semmit. Talán csak az én pizsmogásom akarta hallani még, amikor melléje ültem a lópokrócra, s nézni, hogyan tanulok írni palatáblámon a gipszfüzettel, talán csak velem akart közölni még valamit, s talán közölt is, s én föl is jegyeztem, csak reggelre ómama mindig letörölte a spongyával, s így később majd hiába faggat Orbán, hiába könyö-

rög, diktáljam le neki nagyapa szövegét, mert ő máris szöveggként értelmezte nagyapa nyögéseit, büfögéseit, későbbi jajgatásait, amikor már térdig elüszkösödött a lába... Bátyám a góréban aludt Petrovics bácsiéknál, Genovéva kunyhója mellett, mert akkor még tele volt a házunk, még az udvaron is táboroztak, szigorúan elhatárolt, láncra vert vérebekekkel őrzött táborokban ágrólszakadt, lumpen családok, akik különösmód jobban féltették nem létező vagytonukat, mint a gazdagok, igen, akkor még nálunk laktak a cigánymuzsikusok és Mészáros Pista bácsi, a kacska kezű kulisszatologató is, majd csak a házunkat érő nagy tűz füstöli ki őket a szó szoros értelmében, a góréban aludt, mert teljesen megigézte Petrovics bácsiék idegensége, Petrovics bácsi pödrött bajsza és feleségének keleties vonásai, hosszú bugyogója, amilyent azelőtt senkin sem láttunk városkánkban. Megálltam egy pillanatra az udvar közepén, amelynek egyik felét a boltok raktáraként használt, a másik felébe pedig már a börtön előtt pékkemencét kezdett építtetni apám, a tömérdek homok, amelyet majd a kemence alá, illetve mögé kubikolnak majd, már ott halmozódott. Cincogást hallottam, amely mindinkább üveges csikorgássá csendesedett. Pista bácsi ugyanis liszttel kevert gipsszel etette a patkányokat, s azok kezdtek így cincogni, üvegesen csikorogni, miután teleítették magukat vízzel, s kötni kezdett bennük, akárha egy nemes bőrtokban, a gipsz. Különböznél biztos azért említtem ezt a finom, ám annál borzalmasabb cincogást, üveges csikorgását a gipsszel kevert lisztnak, mert amióta először elmeséltem Tihamérnak Pista bácsi leleményét, megnőtt előtte a tekintélyem, később is mondta egyszer valakinek, hogy egyedül én éreztem a gyerekek közül a dolgok belső plasztikáját, többször faggatott a részletek felől, sőt egy alkalommal el is jött, végig is nézte egy patkány klasszikus pózba való merevedését, skicceket is készített, s utána, amikor Orbánnal tanulmányozni, elemezni kezdték ezeket a skicceket, megegyeztek abban, hogy a reneszánsz mestereknek már ismerni kellett ezt az eljárást, ezeket a nemes gereznába húzott gipszmodelleket, viszont, tette hozzá T. Orbán, Goethe egészen biztosan nem ismerte, ő ugyanis az élete végéig a tiszta gipsz híve maradt, valójában nem is bírta elviselni a márvány közelségét, mondván, a márvány északon hideg, a sok márvány között köszvényt kap az ember, viszont a gipsznek, ellentétben sokak véleményével, éppen hogy van saját melege, mintha a kötés végtelen elhúzódná, a kötés termelte hő végtelen sugározna belőle, az sem véletlen tehát, hogy majd Orbán első verseskötete, a Gipsz fedőlapján egy szoborra

egyenesedett, merevedett patkány lesz látható... Besurrantam a konyhába. Anyám, ómama, Margit és Margaréta a nagyszobában horkoltak, a csillár és a mennyezetig érő, zöld cserépkályha már kilazult elemei is berezonáltak, sejteni véltem, télen majd még jobban fog ömleni közöttük a füst, ha netalán befűtünk. Áttornáztam magam a gyerekágy rácsán, és bevacoltam magam a durva göncök közé, amelyekkel, anyám meséje nyomán, édesapám börtöni priccsét próbáltam utánozni. Már majdnem leragadt a szemem, amikor megpillantottam a Göncöl szekerének ablakunkon belógó rúdját, mintha mutatni akart volna valahová, külön felerősítve hozzá az Esthajnal csillagot, nem is rúd volt az, inkább ezüstláncra hasonlított. A kredenc sarkára kellett pillantanom, amit a gyöngye holdvilág szépen áttingált, éppen úgy festett, mint amikor a Sarnyai először lekente elefántcsontszínűre, mert anyám kívánsága az volt, hogy egy csontsárga kredence legyen, ő nem ragaszkodott az elefánthoz, ő csak csontot mondott, fiatalasszony korában mást talán nem is kívánt az élettől, csak egy kredencet, amibe minden belefér, egy csontsárga kredencet, amelynek az egyik sarka üveges, a többi kívánságát, azt egyértelműen megtanulta ómamatól, azt majd az Istentől kell kiimádkoznia a hajnali miséken és a vecsernyéken, illetve a Rózsafüzér társaságában, csak a kredencet kell édesapámtól kikunyerálnia. A kredenc sarkára kellett pillantanom a rácsok között, ugyanis úgy tűnt, a csipke fekete, nem értettem, hogyan lehetséges ez, amikor a holdvilág mindent áthúzott fehérrel, fekete volt, éppen olyan fekete, mint a spanyol csipke, amelynek a fényképét a Tolnai világlexikonában láttam, tanulmányoztam, s a következő pillanatban már meg is értettem, mintha meg is értettem volna, jóllehet éppen hogy semmit sem értettem, az égvilágon soha semmit, valójában ebben különböztem a többi gyerektől, a többi embertől, az erősködő hatokosoktól éppen úgy, mint a nyáladzó együgyűektől, még Jámbor Józsikától is, az égvilágon semmit, noha én, velük szemben, mint azt Tihamér is megállapította volt, éreztem a belső plasztikáját égnek és világnak egyaránt, csak nem értettem, Orbán se értette, ezt később láthattam, ám ő ebből előnyt kovácsolt magának, ahogyan egyik kritikusa mondja majd, kis abszurd modelleket készít, visszahelyezi, s várja, felrobbanjanak, én viszont semmi indíttatást sem tudtam kamatoztatni belőle, hol kocsonyásan vacogtam, hol cincogva, üvegesen csikorogva megköttettem, mint ama kis, házunkon akkor már frízként sorakozó, szőrös tokba húzott klasszikus pózokat imitáló szobrocskák, igen, a következő pillanat-

ban már meg is értettem, hogy azért feketedett meg, hogy jobban kiemelhesse, felmutathassa azt, amit kiemelni, felmutatni rendeltetett, mert ezt különben is megtanulhattam édesanyámtól, a kis csipkealátéteknek hihetetlen fontos rendeltetésük van még a konyhában is, mi már ugyanis olyan ház voltunk, ahol majd minden fontos dolgot csipkealátétre helyeztek, hogy jobban kiemelhesse, felmutathassa: a tengeri kagylót, amit elsőként húzott át, öblített ki a holdvilág, öblítget folyamatosan, mert megdöbbenve láttam, nem is fehérségét fokozta tulajdonképpen a spanyol csipke, hanem az ajkáról csorgó míniumot. Vért. Kispárnámért kaptam, eltakarhassam vele az arcom, mert egyértelmű volt, a következő falat én leszek. Imádkozni kezdtem, megfogadtam, az akció előtt még elloholok a hajnali misére, de a következő pillanatban már a templomban is mindenhol csak angyalokat láttam, nem véletlen írta hatalmas márványtáblán a templom ajtaja felett, hogy:

Angyalainak parancsolt felőled őrizzenek téged

amelyek valóban mintha őrizni szándékoztak volna, mind közelebb hajoltak hozzám, illetve mind közelebb hajoltam hozzájuk, ugyanis nehéz szárnyuk ellenére gyönyörű, gyöngéd válluk volt, kagylóformákat láttam ott is, ablakkereteket, amelyeken keresztül az eget és a vizet próbálták érzékeltetni a piktorok. Párnám alatt ott lapultak kincseim, a cserkészőtör, a kis delej, amely akkorra már ismét visszakerült hozzám, apám karórája, pecsétgyűrűje. Az is megfordult a fejemben, amíg nem késő, kimászok gyorsan, bemegyek nagyapához, ha meglátja arcomat, megérti, miről van szó, és megszólal végre, mert azt már akkor is sejteni véltem, valami hasonló dolog miatt némult el ő is, később tettek is erre utalást ismerősei, mármint hogy Afrikában egy fekete nővel élt, aki a szó szoros értelemben leégette a férfitagját, így mondták, noha különben röpködtek a faszok, talán éppen azért nevezték ez esetben másképpen, az agyát pedig kiszívta, illetve talán nem is Afrikában élt azzal a nővel, hanem a horgosi cigánytelepen, de ami a férfitagjának leégetését és agyának kiszívását illeti, az pontos, bemegyek nagyapához, hiszen még pislog nála a lámpás, és elég lesz egy artikulálatlan nyögés, horkanás, hogy megértssem, mi vár rám, mi a teendő, mármint hogy átszúrjam-e szívem a cserkészőtörrel, amire még leginkább hajoltam volna, de persze azt a gesztust is már eleve zavarták, akadályozták dolgok, mindenekelőtt az ómama szobájában

lévő nagy szentkép, amelyen isten szívében hét cserkészttör látható, én meg hát hol a fenében szerezzek hét cserkészttört, amikor erre is ráment majd minden vagyonom, s ha netán még szerezhetnék is, hiszen apám órája, pecsétgyűrűje többet ért a cserkészcsapat összes tőrjénél, s ha szívembe is döfném mind a hetet, akkor sem történne lényeges változás, hiszen Jézus sem azok által szenvedett ki. Mindenesetre a hét cserkészttörrel, a csapat legszebb hét cserkészttörével szívemben aludtam el, ám álmomban már semmi szúrást, semmi cincogást sem éreztem, hallottam, hanem éppen ellenkezőleg, valami selymes érintés vett körül, valami selymes közeg göngyölt magába, jóllehet én egyre duzzadtam, kitöltve immár az egész égboltozatot, amelynek a széle épp vörösödni kezdett, amikor kinyitottam a szemem. Akárha új emberként ébredtem volna, valami addig sosem tapasztalt, rám egyáltalán nem jellemző elszántsággal. Ügyesen áttornáztam magam a rácsokon, s már rohantam is elvégezni a ház körüli munka rám eső részét, hogy még bátyám, illetve Margaréta ébredése előtt lelélcelhessek.

(*Híd*, 2004/5–6.)

TOLNAI OTTÓ 1940-BEN SZÜLETETT MAGYARKANIZSÁN. VERSET, PRÓZÁT ÉS DRÁMÁT EGYARÁNT ÍR, MŰFORDÍTÁSSAL FOGLALKOZIK. DÉRY TIBOR-, FÜST MILÁN- ÉS JÓZSEF ATTILA-DÍJAS.